

Badanie NIST: GZM generuje wzrost PKB i zwiększa wpływy do budżetu państwa

Wpływ instytucjonalizacji GZM na PKB per capita.

Jak czytamy w raporcie, instytucjonalizacja GZM miała pozytywny wpływ na wzrost PKB na mieszkańca, który w cenach stałych w okresie pomiędzy 2021–2023 szacowany jest na ok. 1,3 punktu procentowego. Oznacza to, że metropolia nie tylko efektywniej zarządza usługami publicznymi, ale jest także motorem napędowym gospodarki regionu.

Analiza ekonomiczna wykazała też, że szybszy wzrost PKB przełożył się bezpośrednio na finanse publiczne. Wpływy z podatku PIT od mieszkańców GZM były w latach 2021–2023 średnio o 0,7 punktu procentowego wyższe niż w scenariuszu, w którym ustawa o GZM nie zostałaby przyjęta.

„Można stwierdzić, że dzięki pozytywnemu efektowi rozwojowemu, koszt funkcjonowania metropolii dla budżetu państwa jest w rzeczywistości niższy niż zakładano. Ustawowe przekazanie 5% (od 2023 r. 5,75%) dochodów z PIT do GZM jest częściowo rekompensowane przez wzrost wpływów podatkowych. Oszacowania wskazują, że faktyczny koszt dla budżetu państwa, w kontekście samych dochodów z PIT, to ok. 4,3%” – piszą autorzy.

Raport identyfikuje również kluczowe efekty społeczno-gospodarcze:

- Rynek pracy: Odnotowano istotnie wyższą dynamikę wzrostu dojazdów do pracy między gminami należącymi do GZM w okresie 2016–2021 w porównaniu z gminami spoza metropolii. To potwierdza zacieśnianie się relacji gospodarczych i integrację lokalnego rynku pracy.
- Przedsiębiorczość i osiedlanie: Przynależność do GZM miała pozytywny wpływ na dynamikę wskaźników atrakcyjności osiedlania się (saldo migracji, ogólna zmiana populacji, liczba mieszkań oddanych do użytku) oraz na poziom rozwoju przedsiębiorczości (liczba nowo zarejestrowanych firm) w gminach metropolitalnych.

Wnioski dla przyszłej polityki metropolitalnej

Badanie NIST podkreśla, że pozytywne efekty instytucjonalizacji metropolii ujawniają się z pewnym opóźnieniem – najsilniejszy wzrost zaobserwowano w latach 2021–2023. Jednocześnie wskazano, że impuls rozwojowy jest silniejszy w tych obszarach GZM, które już wcześniej charakteryzowały się wyższą dynamiką rozwoju.

Badacze odnotowali też, że w najsłabszych gospodarczo obszarach GZM można wręcz mówić o braku dodatkowego impulsu rozwojowego, a nawet o pewnym efekcie ujemnym. Instytucjonalizacja metropolii może więc prowadzić do pogłębienia różnicowań wewnętrznych. Badacze sugerują więc by już na etapie projektowania ram prawnych dla kolejnych metropolii, w tym Metropolii Pomorskiej, przewidzieć instrumenty wyrównawcze (mechanizmy kompensacyjne), które zapewnią, że także słabsze gospodarczo gminy odniosą realne korzyści z powstania nowej instytucji.

Raport do pobrania:

